

**Minnen
på
Museum**

Ändamålet helgar medlen

Fjärran östern har i alla tider utövat en stark dragningskraft på oss nordbor, och i synnerhet gäller väl detta hamnstädernas befolkning, som genom sina fartyg och sjömän haft en mera kontinuerlig kontakt med dessa avlägsna delar av världen. Det är därför alldeles som sig bör, att museet i den gamla sjö- och stapelstaden Gävle skall äga en imponerande samling ostindiska föremål, i stor utsträckning importerade för skeppsredarnas privata räkning eller hemförda som färden minnen av sjömännen.

icke minst attraktiv är gävlemuseets bestånd av ostindiskt porslin. Där återfinnes bl. a. ovan avbildade chokladkanna, på vilken bibelns Golgata-scen finnes återgiven i svart och guld. Den lilla kannan, som daterar sig från 1700-talets mitt och ingår i den Rettigska samlingen, är ett vackert exempel på det s. k. jesuitporslinet.

Det för export avsedda ostindiska porslinet — ofta kallat »kompaniporslin» efter Ostindiska kompaniet — omfattade två huvudgrupper, dels bruksporslin såsom bordsserviser o. d., dels jesuitporslin, som i regel består av tallrikar och f. ö. är ganska sällsynt, karakteriseras av sin i svart och guld utförda dekor med kristligt bibliska bilder, framställda med europeiska kopparstick som förebild. Jesuiterna var på sin tid världens främsta

missionärer, och deras verksamhet sträckte sig även till Japan, där de dock blev förbjudna att sprida sina andaktsbilder. Trogna sitt bekanta motto »Ändamålet helgar medlen», lät de då i Kina framställa porslin med ovannämnda dekor, vilket sedan exporterades till Japan för att kunna utnyttjas av de kristna där vid deras religionsutövning.

Jesuitporslinet har kunnat spåras tillbaka ända till 1500-talet, men tillverkningen synes ha upphört ett slag under 1700-talet för att senare under samma århundrade åter fortsättas. Det förtjänar också i detta sammanhang nämnas, att liksom i dalamålarna i gamla tider framställde sina bibliska figurer i masdräkt, så avbildade kineserna både Kristus och övriga personer på jesuitporslinet förekommande gestalter med typiskt kinesiska anletsdrag.

E. W.